

Hotti

1.2.2006

KUNTASEKTORIN TYÖVOIMATILANNE 2005 ERÄISSÄ TERVEYDENHUOLLON JA SOSIAALITOIMEN AMMATTIRYHMISSÄ

Kunnallisessa työmarkkinalaitoksessa on valmistunut selvitys vakanssien täyttötilanteesta ja määräaikaisen henkilöstön vajeesta eräissä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattiryhmissä lokakuussa 2005. Tiedustelu ei koskenut lääkäreitä eikä hammaslääkäreitä. Selvitys tehtiin yhteistyössä STM:n asettaman sosiaali- ja terveydenhuollon työvoiman ja koulutuksen ennakoinnin yhteistyöryhmän kanssa. Tiedustelu lähetettiin kaikkiin kuntiin ja kuntayhtymiin ja vastausprosentiksi saatiin 76 %. Vastaava selvitys tehtiin ensimmäistä kertaa huhtikuun 2004 työvoimatilanteesta.

Jo kyselyä tehtäessä oli tiedossa, että työvoimavajetta koskeva tiedustelun osuus oli hankala ja työläs vastata. Erityisen vaikea kuntien ja kuntayhtymien oli eritellä syitä täyttämättömille vakansseille. Syy sille, että vakanssi on täyttämättä voi hyvinkin olla tiedossa työpaikkakohtaisesti, mutta tuskin rekisteröityy henkilöstöhallinnon tietojärjestelmiin. Tämä selittää suurelta osin ryhmän ”muu syy tai ei eritelty” suuruutta. Täyttämättömien vakanssien lukumäärään pysyttiin sen sijaan vastaamaan kattavammin kuin huhtikuussa 2004. Siten tämän tiedustelun tulokset eivät ole täysin vertailukelpoisia vuoden 2004 tiedustelun tuloksiin.

Henkilöstömäärä kääntyy laskuun

1990-luvun alun lamavuosien jälkeen kunnallisen henkilöstön lukumäärä on kasvanut 42 000 henkilöllä. Valtaosa tästä kasvusta on ollut terveydenhuollossa ja sosiaalitoimessa. Terveydenhuollossa henkilöstömäärä kasvoi 21 000 henkilöllä ja sosiaalitoimessa 15 000 henkilöllä.

Tilastokeskuksen kuntasektorin palkkatilaston mukaan lokakuussa 2004 kunta-alalla työskenteli 431 000 palkansaajaa. Tämän lisäksi palkattomalla virkavapaalla, työlomalla tms. oli 24 000 henkilöä. Lokakuussa 2004 terveydenhuollossa työskenteli 129 000 henkilöä ja sosiaalitoimessa 114 000 henkilöä. Yhteensä näillä kahdella hallinnonalalla työskenteli lähes 60 % koko kunnallisesta henkilöstöstä.

Kunnallisen työmarkkinalaitoksen viime vuonna tekemän työllisyystiedustelun tulosten mukaan palkka-asiamiehet arvioivat kunnallisen henkilöstön määrän kääntyvän tulevana vuosina lievään laskuun.

Määräaikaisista valtaosa sijaisia tai avoimen tehtävän hoitajia

Vastanneissa kunnissa ja kuntayhtymissä tiedustelun piiriin kuuluvissa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattiryhmissä työskenteli yhteensä 126 000 henkilöä. Näistä oli vakinaisia 77 % ja määräaikaisia 23 %. Kaikista määräaikaisista oli 78 % sijaisia tai avoimen tehtävän hoitajia. Sijaisten suuri osuus on ymmärrettävää, sillä kunnallisten terveydenhuollon ja sosiaalitoimen palvelutehtävien hoitaminen edellyttää sijaistyövoiman käyttämistä vakinaisen henkilöstön poissaolojen aikana.

Hotti

1.2.2006

Suhteessa eniten määräaikaisista oli sijaisia ja avoimen tehtävän hoitajia röntgenhoitajien, kättilöiden, laboratoriohoitajien/bioanalytikkojen, osastonhoitajien sekä sairaanhoitajien/erikoissairanhoitajien ammattiryhmissä.

Täyttämättömiä vakansseja 6 %.

Näistä yksi kolmasosa hoidettu määräaikaisella henkilöstöllä

Tiedusteluun vastanneissa kunnissa ja kuntayhtymissä oli 7 400 täyttämättä olevaa sosiaali- ja terveydenhuollon vakanssia tiedustelun poikkileikkauspäivänä 5.10.2005. Tämä on vajaa 6 % vastanneitten kuntien ja kuntayhtymien ko. ammattiryhmissä työskentelevästä henkilöstöstä.

Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että kaikki nämä vakanssit olisivat kokonaan hoitamatta. Tiedusteluhetkellä täyttämättömistä vakansseista 34 % hoidettiin määräaikaisella henkilöstöllä. Vakansseista 11 % ei ollut tarvetta täyttää, 8 %:iin ei oltu saatu pätevää vakinaista henkilöä ja 1 %:iin ei ollut taloudellisia mahdollisuuksia palkata henkilöstöä. Muu syy tai syytä ei oltu eritelty, oli kysymyksessä 46 %:ssa täyttämättömistä vakansseista. Vakanssi voi olla täyttämättä tai hoidettu väliaikaisesti määräaikaisella henkilöstöllä mm. sen takia, että täyttömenettely on kesken. Jotta palvelujen hoitaminen on ollut mahdollista, täyttämättömistä vakanssia voi hoitaa määräaikainen viranhaltija tai työntekijä silloin, kun muodolliset kelpoisuusehdot täyttävää vakinaista henkilöstöä puuttuu.

Suhteellisesti eniten täyttämättömiä vakansseja on erityissosiaalityöntekijöiden ja puheterapeuttien ammattiryhmissä. Täyttämättömien vakanssien suhteellinen osuus oli näissä ammattiryhmissä yli 10 %.

Lukumääräisesti eniten täyttämättömiä vakansseja oli sairaanhoitajien/erikoissairanhoitajien (1 300) sekä perushoitajien/lähihoitajien tms. (1 100) ammattiryhmässä, jossa täyttämättömien vakanssien osuus oli vajaa 6 %.

Muissa kuin lomakkeella valmiiksi luetelluissa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattiryhmissä ilmoitettiin olevan yhteensä noin 200 täyttämättömistä vakanssia. Näitä muita ammattiryhmiä olivat mm. kotiaavustaja kuntahoitaja, perhetyöntekijä, terveyskeskusavustaja, vanhustyön johtaja sekä välinehuoltaja.

Täyttämättömistä vakansseista 38 % oli kaupungeissa, 29 % muissa kunnissa ja 33 % kuntayhtymissä. Lähes joka neljäs (23 %) täyttämättömistä vakansseista oli sairaanhoitopii-rikuntayhtymissä ja lähes joka kymmenes (8 %) kansanterveystyön kuntayhtymissä. 40 % kaupunkien ja muiden kuntien täyttämättömistä vakansseista sijoittui yli 40 000 asukkaan kuntiin. Lääneittäin tarkasteluna täyttämättömiä vakansseista 44 % oli Länsi-Suomen läänissä, 30 % Etelä-suomen läänissä, 14 % Itä-Suomen läänissä, 8 % Oulun läänissä ja 4 % Lapin läänissä.

Hotti

1.2.2006

Vakansseista hoitamatta 3 %

Kun täyttämättä olevista 7 400 vakansseista vähennetään ne 2 500 vakanssia, joita on hoidettu määräaikaisella henkilöstöllä sekä ne 800 vakanssia, joihin ei ole ollut tarvetta palkata ketään, saadaan kokonaan hoitamatta olevien vakanssien lukumääräksi 4 100. Tämä on noin 3 % vastanneitten kuntien ja kuntayhtymien ko. ammattiryhmissä työskentelevästä henkilöstöstä. Suhteellisesti eniten hoitamatta olevia vakansseja on puheterapeuttien (10 %) ja perhepäivähoitajien (7 %) ammattiryhmässä. Lukumääräisesti eniten hoitamatta olevia vakansseja on perushoitajien/lähihoitajien (700) ja sairaanhoitajien/erikoissairanhoitajien (600) ammattiryhmässä.

Määräaikaisen henkilöstön vaje vähäistä

Koko kunta-alan tasolla ei ole merkittävää vajetta alle tai yli viikon kestäviä määräaikaisuuksia hoitavasta henkilöstöstä. Tiedusteluun vastanneissa kunnissa määräaikaisen henkilöstön vajeeksi ilmoitettiin yhteensä vain 1 000 henkilöä. Näistä kaksi kolmasosaa oli yli viikon ja yksi kolmasosa oli alle viikon kestäviä määräaikaisuuksia. Määräaikaisen henkilöstön vajetta esiintyi eniten sairaanhoitajien/erikoissairanhoitajien sekä perushoitajien/lähihoitajien ammattiryhmissä. Alueellisesti tai ammattiryhmäkohtaisesti tilanteet voivat kuitenkin vaihdella.

LIITTEET

Yhteenvetotaulukot kuntasektorin työvoimatilannetta 2005 koskevasta tiedustelusta